

VLAAMS AKTIEKOMITEE VOOR OOST-EUROPA (VAKOE), kwam tot stand in 1967 als reactie op de vervolging van SMOG, een Russische jongerenorganisatie die het communisme contesteerde.

De groep organiseerde in eigen land manifestaties en solidariteitsacties voor erkenning van de mensenrechten in Oost-Europa maar kwam vooral in het nieuws door petitie en pamflettenacties in de Sovjet-Unie zelf. Hierover berichtte VAKOE in zijn blad *Samizdat* (1971-1976). VAKOE rekruteerde vooral aanhangers in Vlaams-nationalistische milieus, waarbij het anticommunisme als bindmiddel gold.

De meest ophefmakende acties waren die van **Vik van Brantegem** in 1971 en van Antoon Pype in 1976. Van Brantegem was de eerste Vlaamse actievoerder die veroordeeld werd in de Sovjet-Unie. Hij werd na vijf weken uitgewezen. Pype kreeg voor de verspreiding van pamfletten aan de universiteit van Petersburg vijf jaar en werd pas na zes maanden uitgewezen. Met de actie van Pype kwam het VAKOE in een nieuwe fase. Zo voerde Pype geen actie voor vervolgde dissidenten maar verspreidde hij het door VAKOE onderschreven politiek programma van de verboden organisatie NTS (Volksverbond

Het VABT werd de eerste succesvolle, pluralistische mobilisering van de V.B. na de Tweede Wereldoorlog. Vooral de VVB lag aan de basis. Men slaagde erin tientallen verenigingen naar aanleiding van de geplande talentelling achter een Vlaams eisenprogramma te scharen. Het VABT organiseerde met onverhoopt succes de Marsen op Brussel, maar viel steeds verder uit elkaar omwille van de inhoudelijke radicalisering opgelegd door de VVB. In 1964 hield het op te bestaan. (AMVC)

van de Arbeid – Verbond van Russische Solidaristen).

Na de actie van Pype stapte VAKOE af van openlijke acties. Tussen 1977 en 1991 voerde de organisatie onder leiding van Fernand Dhondt tientallen koe-rerdiensten uit voor NTS. Zo brachten actievoerders van VAKOE clandestiene geschriften het land binnen en onderhielden ze de contacten tussen de NTS-leiding in het buitenland en de ondergrondse cellen in de Sovjet-Unie. Naar de buitenwereld toe gebruikte de organisatie vanaf medio de jaren 1980 de naam Vereniging Vrij Rusland. Na de val van de Sovjet-Unie werd er een punt gezet achter de politieke acties en lag de klemtoon vooral op humanitaire activiteiten.

LITERATUUR: 'Vlaams Aktiekomitee voor Oost-Europa. Ontstaan – Programma – Motieven – Werking', in *Samizdat*, jg. 1, nr. 1 (1971), p. 16-18; – NTS, *Introduction to a Russian Freedom Party*, 1979; – J. Creve, 'NTS in Vlaanderen, het verhaal van een non-conformist', in *De Vrijbouter*, jg. 8, nr. 5-6 (1991), p. 9-17.

ILLUSTRATIE(S), zie: Willy Kuijpers.

JAN CREVE